

DOMOV BOŽICE,
příspěvková organizace

Božice 188, 671 64 Božice
tel.: 515 257 122–108–109
e-mail: info@domovbozice.cz
IČ: 45671877 | DS: zmtkhuc

Demence – názorný příběh paní Marie

Paní Marie se narodila v Bulharsku, kde strávila své dětství a mládí.

Po splnění povinné devítileté docházky pracovala část života v zemědělství, později pak pracovala jako úřednice za přepážkou. Vdala se, přestěhovala se s manželem do České republiky, má dvě děti.

Po smrti manžela (asi v 60 letech) bydlela sama. Její problémy s počínající demencí zůstaly delší dobu všem skryté. V počáteční fázi si její děti při návštěvách všimaly, že paní Marie zanedbává hygienu (fyzicky byla schopná ji provádět, ale provedla ji až na vyzvání). Paní Marie také používala nesmyslného vrstvení oblečení, které jim nedokázala vysvětlit. V domě nebyl nepořádek, ale věci nebyly k nalezení na svém obvyklém místě. Děti si všimají změn chování – popudlivost, obviňování okolí („Vy jste to ukradli...“).

Při pozdějších návštěvách už bylo jasné, že samostatný život nezvládá. Neprala, nevařila, neuklízela, nemyla se. Částečně se jí otočil denní režim. Od sousedů se děti dozvídají, že je maminka obtěžuje nočním zvoněním na zvonek a stěhováním nábytku (dříve si s nimi rozuměla). Několikrát ji viděli odcházet z domu se sbaleným kufrem a pak se vracet. Nechápala smysl elektrických a jiných spotřebičů, jejich funkce ji mátlá, používala je k odlišným účelům. Vystala velmi zásadní otázka bezpečnosti (plynový sporák, elektrické přístroje) a ohrožení zdraví (nedostatečná výživa, úrazy, pády, bloudění).

Všechny uvedené příčiny vedly k přestěhování paní Marie k dceři. Paní Marie je v tomto období schopna některé věci zvládat zcela sama (vyprazdňování), některé pouze se slovní nebo fyzickou asistencí. I když dcera dohlíží nad denním režimem, došlo k jeho přetočení, v noci je většinou vzhůru. I když nemá problémy s pohybem, nezvládá základní věci. I když má před sebou talíř s připraveným jídlem, sama jíst často započne, až když jí dcera dá krajíc do ruky. Většinu dne i noci je v pohybu, chodí bezcílně po bytě, stěhuje nábytek, vyrovnává věci ze skříní. Pády jsou častější, prozatím bez větších zranění (jen oděrky, boule).

DOMOV BOŽICE,
příspěvková organizace

Božice 188, 671 64 Božice
tel.: 515 257 122–108–109
e-mail: info@domovbozice.cz
IČ: 45671877 | DS: zmtkhuc

Netrvá dlouho, a její onemocnění demencí začíná vyvolávat konflikty, jak mezi paní Marií a dcerou, tak mezi sourozenci. Syn, při svých občasných návštěvách (bydlí daleko) není se stavem maminky spokojený, sestru obviňuje z nedostatečné péče, na které se ale sám podílet nechce. I přes jeho nesouhlas podává dcera pro svou maminku žádost o přijetí do Domova se zvláštním režimem. Po stále častějších pádech je občas nutné ošetření v nemocnici (chirurgie, traumatologie). Z důvodu zhoršení psychického stavu (různé projevy včetně agresivity) byla nutná hospitalizace na psychiatrii. Během této doby si dcera se svým bratrem vyjasnila, že další pobyt u ní v bytě už není možný.

Po měsíční hospitalizaci na psychiatrickém oddělení je paní Marie přijata do Domova se zvláštním režimem do dvoulůžkového pokoje. Je klidná, ale dezorientovaná. Ani po opakovaném seznámení s prostředím oddělení (pokoj, postel, WC) se neorientuje.

Nyní má 78 let, v Domově bydlí jeden rok. Paní Marie nadále zůstala plně pohyblivá. I když jsou prostory oddělení označeny šipkami s jejím jménem, bohužel ani po roce neví, kde je její pokoj a postel (ale stejně tomu bylo i když bydlela u dcery). Chodí po pokojích, lehá si do cizích lůžek, stěhuje drobnější nábytek (židle, křesla). Nezamčené skříně otvírá, věci přerovnává nebo vyhazuje, tím s ostatními klienty vznikají drobné a lehce řešitelné konflikty. Na oslovení reaguje, s personálem spolupracuje a v případě potřeby přijme jeho radu nebo pomoc, je klidná a usměvavá. Mluví tiše, většinou jen holými větami. Nadále je téměř samostatná v oblasti vyprazdňování, v případě potřeby WC většinou najde včas (i WC je výrazně označené), používá natahovací pomůcky pro inkontinentní. Upravenou stravu (pečivo namazané, maso nakrájené) je schopna sníst sama, ale od jídla často odchází a zapomíná se k němu vracet. Jindy u jídla „ustrne“ a je nutná pomoc pečujícího personálu s podáváním stravy do úst. Tekutiny nabízí a podává také personál, paní Marie má velmi omezený pocit žízně. Většinu dne tráví chůzí; v noci většinou spí. Občas nadále dochází k pádům, které ale nevyžadují lékařské ošetření.

DOMOV BOŽICE,
příspěvková organizace

Božice 188, 671 64 Božice
tel.: 515 257 122–108–109
e-mail: info@domovbozice.cz
IČ: 45671877 | DS: zmtkhuc

Paní Marie žije na oddělení se zvláštním režimem, s pečujícím personálem přítomným 24/7, s pravidelnými návštěvami praktického lékaře i psychiatra, s pravidelnými návštěvami rodiny (většinou ihned po odchodu rodiny na jejich návštěvu zapomene). Paní Marii je přidělen klíčový pracovník (pečující), který se zaměřuje na její individuální přání a potřeby. Každá její nová potřeba nebo nový projev demence je řešen v rámci multidisciplinárního týmu.

Do budoucna musíme u paní Marie předpokládat postupné snižování úrovně sebezpečí a častější a významnější projevy demence. Ani v bezpečném prostředí Domova se zvláštním režimem nelze zcela zabránit pádům klientky, které pro ni nadále zůstávají velkým rizikem. Po pádech s významnějšími následky (zlomeniny) by pravděpodobně došlo ke skokovému snížení pohyblivosti a k většímu prohloubení demence. U člověka trpícího demencí nelze očekávat, že bude akceptovat doporučení lékaře (např.: „měsíc bez došlapu“, „pravou paži ponechat 3 týdny v ortéze“, apod.), dodržování těchto doporučení nemůže často zajistit ani pečující personál. U paní Marie, která byla zvyklá být neustále v pohybu, by mohla její nově nastalá imobilita vyvolat apatii, neklid nebo agresivitu. Dalším rizikem zůstávají také onemocnění, které paní Marii doprovázejí už delší dobu (diabetes, vysoký krevní tlak), i ty ji mohou přinést další omezení, které ale vzhledem ke stupni své demence nebude schopna přijmout ani pochopit.

Vzhledem k původní vlasti paní Marie je také možné, že v průběhu vývoje demence přestane mluvit (a rozumět) česky a vrátí se ke své mateřštině. To by, kromě mírných komplikací v poskytování péče, pro klientku mohlo znamenat další stres.

Pro paní Marii je velmi důležité stabilní prostředí, stabilní tým pečujících, dostupná lékařská a psychiatrická pomoc, bezpečné prostředí a pravidelné návštěvy rodiny. Potřeba těchto nejdůležitějších součástí péče se bude s jejími rostoucími obtížemi zvyšovat. Jednou pro ni bude velkým přínosem, pokud také závěr svého života, včetně umírání a smrti, stráví tam, kde ji znají a vědí, jak o ni pečovat.